

и Видинъ имà прѣмалѣвания и прѣмиранія; тя не слѣдва съ сжщата енегрия до края на черковния въпросъ; нѣкои отъ дѣйцитѣ не всѣкога можаха да устоятъ на изкушенията, съ които многогрошни и многогрѣшни грѣцки владици умѣха да ги изгладятъ. Въ Пловдивъ, напротивъ, враждебноститѣ траяха непрѣкъснато, неотслабно до учрѣждаването на българската Екзария. Кой не е чулъ, че Пловдивъ, единственъ между другитѣ центрове на България, подържà своя прѣдставителъ въ Цариградъ, г. Д-ръ Чомаковъ, до самото избиране на първия български Екзархъ?

Двѣ причини могатъ да се приведатъ за храбростта и упоритостта на пловдивскитѣ българи въ похода имъ срѣщу грѣцкото робство.

Първата причина е присѣтствието въ Пловдивъ, още отъ началото на народното ни окопитване, на влиятелни, честни и патриоти българи първенци. Много наши писачи, когато разправятъ за положението ни въ турско врѣме, сж навикнали да се произнасятъ съ прѣзрѣние за тогавашнитѣ наши първенци, многоохуленитѣ чорбаджии. Нѣкои отъ тия чорбаджии трѣбва дѣйствително да не сж били образци отъ патриотически добродѣтели, откакъ родолюбци като О. Неофита Бозвелиятъ сж намѣрили за нужно да ги нашибатъ съ безпощадна строгостъ. Познати сж енергическитѣ думи, съ които тоя пръвъ борець за черковната ни независимостъ, въ своята Мати Болгарія, бичува тогавашнитѣ ни чорбаджии. „На всичкитѣ ни, казва той, народносьсипни бѣди и напасти они, поразници, сж ядоотровната, чумохолерната, тлетворната и всепагубна причина“. „Не съсипва гората топорътъ, а топоришката“, пише сжщиятъ патриотъ страдалецъ въ едно отъ своитѣ писма. Безпристрастната история едва ли ще потвърди тия толкозь общи колкото и тежки обвинения, хвърлени безразборно противъ всичкитѣ българи първенци, съврѣменици на едни бурни и буйни епохи, въ които често е възможно да познае човѣкъ длѣжността си, отъ колкото да я изпълни. Тя особено за пловдивскитѣ ще каже, вѣрвамъ, че съ своето влияние и залѣгане тѣ можаха да повлѣкатъ цѣлото българско население съ себе си, а съ своята доблестъ и честностъ — да устоятъ на всичкитѣ изкушения, на всичкитѣ интриги противъ тѣхъ и противъ светото тѣмъ дѣло. Патриотизмътъ на нѣкои отъ тия първенци бѣше наслѣдственъ у